

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 55/2025, 28 LIPCA 2025 © PISM

KOMENTARZ

USA przedstawiły plan działania dla AI

Aleksandra Wójtowicz

Administracja Donalda Trumpa przedstawiła America's AI Action Plan, który ma zapewnić Stanom Zjednoczonym globalną przewagę w technologii sztucznej inteligencji, w tym w wyścigu o ogólną sztuczną inteligencję (AGI). USA traktują rozwój sztucznej inteligencji jako nowy wyścig kosmiczny, a realizację America's AI Action Plan jako jeden z kluczowych celów strategicznych. Plan przewiduje wprowadzenie tylko minimalnych regulacji dla AI, zwiększenie dostępności energii dla centrów danych oraz ekspansję eksportu amerykańskich technologii. W odróżnieniu od AI Diffusion Rule administracji Joe Bidena wprowadza zaostrzone wymogi eksportowe wymagające od amerykańskich partnerów negocjowania indywidualnych umów i przyjmowania całego pakietu amerykańskich technologii AI, a nie tylko jego wybranych elementów.

Jakie są główne cele America's AI Action Plan?

Plan opiera się na trzech filarach: innowacyjności, infrastrukturze i globalnym przywództwie. Pierwszym celem jest promowanie innowacyjności poprzez rozwój konkurencyjnych modeli sztucznej inteligencji, zarówno generatywnych (tworzących tekst, dźwięk czy obraz), jak i tych wykorzystywanych do analizy. Plan zakłada szerokie zastosowanie AI w nauce, przemyśle i bezpieczeństwie, co ma zapewnić Stanom Zjednoczonym przewagę w całym spektrum technologii. Drugim elementem jest budowa odpowiedniej infrastruktury AI, obejmującej m.in. zaawansowane centra danych. Plan zakłada zniesienie barier takich jak ograniczenia środowiskowe oraz wykorzystanie gruntów należących do rządu federalnego pod budowę centrów danych. Ma to zapewnić niemal nieograniczone możliwości trenowania modeli i umożliwić Stanom Zjednoczonym jako pierwszemu państwu osiągnięcie ogólnej sztucznej inteligencji o zdolnościach porównywalnych z ludzkimi. Trzecim celem jest zapewnienie USA globalnego przywództwa, rozumianego jako niekwestionowana dominacja w dziedzinie AI, obejmująca

modele, standardy i eksport technologii takich jak chipy AI. Ma to zagwarantować Stanom Zjednoczonym przewagę militarną i gospodarczą przy jednoczesnym uzyskaniu zdolności do samodzielnego kształtowania globalnych standardów wykorzystywania sztucznej inteligencji. USA zakładają, że państwo z najsilniejszym ekosystemem AI ustanowi jej światowe normy, czerpiąc przy tym znaczące korzyści gospodarcze, militarne i polityczne – amerykańska dominacja w tej dziedzinie ma być elementem utrzymania globalnej pozycji Stanów Zjednoczonych na najbliższe dekady.

Jakie działania proponuje administracja USA?

Dla osiągnięcia każdego z tych celów administracja USA proponuje konkretne działania. America's AI Action Plan koncentruje się na deregulacji, promocji otwartych modeli AI oraz szybkim wdrażaniu sztucznej inteligencji w obronności, nauce i przemyśle. Kluczowe inicjatywy obejmują budowę wysoko zabezpieczonych centrów danych dla wojska i wywiadu oraz rozwój wykwalifikowanej kadry, zdolnej obsługiwać zaawansowane systemy AI. Deregulacja

KOMENTARZ PISM

obejmuje m.in. uproszczenie procedur budowlanych oraz zwiększenie dostępności energii, co ma ułatwić szybki rozwój infrastruktury. USA uznają przepisy dotyczące etyki i bezpieczeństwa za barierę dla innowacji. Choć UE nie jest bezpośrednio wspomniana w planie, wyraźnie krytykuje on europejskie podejście do regulacji, w tym kodeksy postępowania AI i Akt o AI. Plan przewiduje też znaczne zwiększenie nakładów inwestycyjnych na zaawansowane systemy sztucznej inteligencji, a także stworzenie mechanizmu oceny jej ekosystemu. Chodzi tu o całościową ocenę amerykańskich zdolności w tym zakresie, podobną do analizy zdolności wojskowych. Plan wspierają trzy rozporządzenia wykonawcze podpisane przez Donalda Trumpa 23 lipca, przyspieszające wydawanie zezwoleń na budowę infrastruktury sztucznej inteligencji, promując eksport amerykańskich technologii w tym zakresie i przeciwdziałając tzw. *woke AI*, rozumianemu przez obecną administrację jako modele generatywnej sztucznej inteligencji, które w swoich odpowiedziach nawiązują do koncepcji takich jak krytyczna teoria rasy, transpłciowość czy systemowy rasizm.

Jakie mogą być potencjalne skutki planu dla UE i dla Polski?

Propozycja USA zakłada eksport nie tylko chipów AI (jak w rozwiązaniu z końca prezydentury Bidena), ale także tzw. kompleksowych pakietów AI. Mają one obejmować chipy, akceleratorzy, serwery, usługi w chmurze, gotowe modele sztucznej inteligencji, rozwiązania z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz opatentowane zastosowania AI w sektorach takich jak zdrowie, rolnictwo czy transport. Taki model ma prowadzić do zwiększania zależności partnerów od Stanów Zjednoczonych. Państwa zainteresowane importem amerykańskich rozwiązań będą musiały indywidualnie negocjować warunki umów z USA, co może się wiązać z koniecznością dostosowania lokalnych regulacji do standardów amerykańskich. Przyjęcie takich założeń mogłoby osłabić unijne regulacje, takie jak Akt o AI czy Akt o usługach cyfrowych, a także przepisy krajowe państw

członkowskich. W efekcie import kompleksowych pakietów AI przez UE lub Polskę zwiększyłby zależność od amerykańskich technologii i utrudnił dążenia do suwerenności technologicznej UE, a więc byłby działaniem przeciwko celom politycznym i gospodarczym Unii. Z drugiej strony, otwarty sprzeciw względem amerykańskiej propozycji może osłabić stosunki bilateralne między USA a Polską, a także negatywnie wpłynąć na pozycję Unii Europejskiej w negocjacjach ze Stanami Zjednoczonymi.

Jak realizacja planu może wpłynąć na międzynarodową pozycję USA w wyścigu o dominację w AI?

Proponowane zmiany zwiększą znaczenie amerykańskich firm technologicznych na świecie, szczególnie w eksporcie generatywnych modeli AI, takich jak Claude czy ChatGPT. W nowych, korzystnych warunkach mogą one rozwijać się jeszcze szybciej. Plan umocni już istniejącą infrastrukturę, ale nie doprowadzi do powstania nowych istotnych podmiotów na rynku, co może osłabić pozycję europejskich modeli AI, ograniczonych dostępem do mniejszych mocy obliczeniowych i słabszych centrów danych.

Stany Zjednoczone intensyfikują rywalizację z ChRL, zakładając m.in. weryfikację chińskich modeli AI pod kątem powielania przez nie narracji Chin. Plan obejmuje również odbudowę krajowej produkcji chipów oraz rozwój otwartych modeli AI, które mogą być swobodnie pobierane i wykorzystywane. Jest to próba odzyskania pozycji względem Chin, które udostępniły otwarty model generatywnej AI o nazwie DeepSeek. USA postrzegają darmowe, open-source'owe rozwiązania jako strategiczne narzędzie wpływu. Otwartość i dostępność amerykańskich modeli ma umożliwić Stanom Zjednoczonym objęcie roli lidera także w tym segmencie.

Jeżeli państwa przyjmą kompleksowe pakiety AI oferowane przez Stany Zjednoczone, plan wzmocni ich pozycję, choć może też przyspieszyć prace nad niezależnymi rozwiązaniami w UE i Chinach, które będą chciały uniezależnić się od amerykańskich technologii.